

Hry se šátky?

Jana Dřimalová, DiS

Cíl: *rozvoj slovní zásoby, grafomotoriky, rozvoj prostorové orientace, hmatová cvičení, relaxace*

Věk: 5-7 let

Pomůcky: šátky různých velikostí a barev (činnosti se šátkem budou působit na různé smysly dětí, když zvolíme šátky pestrých barev a z rozmanitých materiálů).

Postup: motivace

Šátek

*Šátek visí na věšáku,
vedle něho šála,
Není naše, není vaše,
Kde se vzala, tady vzala?*

Šátek, šála, šáteček... pro tvoření i taneček

Šátek jako běžná součást oblečení především v dřívějších dobách a jako velmi praktická pomůcka i v současném životě má rozmanité využití. Chrání před chladem i před sluncem, zdobí, je využíván k zavázání krku nebo končetin z léčebných důvodů. Byl využíván k tanci, stával se ranečkem na buchtu, ubrouskem na zabalení chleba nebo pokrývkou na stůl. Šátky mohou též zahalovat tajemství. Šátek se objevuje též v řadě pohádek. Umíme si představit Honzu bez ranečku s buchtami? Nebo babku kořenářku bez šátku na hlavě? Bystrozrakého bez šátku na očích. Všem známý je rovněž kouzelný ubrousek, na kterém se prostírají nevidané dobroty.

Doplňujeme

**Padá, padá deštiček, schovám se pod deštníček.
Do své boudy vlez Alíček, náš (pes)
Měkké tlapy, ostré dráčky, bystrá očka mívá (kočka)
Má hebounký kožíšek a veselá očka.
Není to pes Alíček, je to naše (kočka)
K zemi letí kapky deště, jen ať prší, ještě, ještě!
Ať vyroste travička, napase se (kravička).*

Pohádka o slepičce a kohoutkovi

O čem je pohádka:

Sobecký kohoutek sezobl tajně, aby to slepička neviděla, příliš velké semínko a začal se dusit. Slepička běžela rychle pro pomoc, ale musela nejprve sehnat odměnu těm, od kterých pomoc žádala. Jedním z úkolů bylo přinést studánce šátek od švadlenky. I přes obtíže se nakonec podařilo kohoutka zachránit.

- Vyprávění o tom, proč jsem si přinesla tento šátek, co se mi na něm líbí, k čemu jej používám já nebo někdo jiný, co jsem s ním zažila za příhodu, kde všude se mnou byl atp.
- Znáte nějaké pohádky, ve kterých se vypráví o šátku nebo o ubrousku?
(*O kohoutkovi a slepičce, Dlouhý široký a bystrozraký, Ubrousku prostří se*)
- Posadte se na svůj šátek, stal se nyní létajícím kobercem. Vznášíme se a letíme za první pohádkou, kde se vypráví o šátku.
- Dělíme se s někým o jídlo, které máme rádi? S kým? Proč?
- Děti říkají opakující se prosbu slepičky s vypravěčem pohádky. Pro snadnější zapamatování pořadí postav nakreslíme jejich symboly, obrázky.
- Vysvětlit slova švadlena a švec, typickým pohybem si ukázat, jakou práci vykonávají.
- Jaký byl kohoutek? Jaká byla slepička? Proč?
- Setkali jste se už s někým, kdo se zachoval jako kohoutek z pohádky? Vyprávějte.

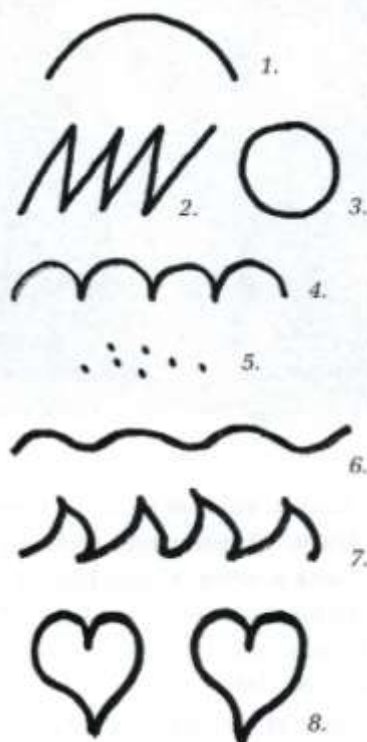
Podněty pro rozvoj fonemického rozlišování, jemné motoriky a smyslového vnímání

- Poznáš podle zvuků, kdo je vydává? Šplouchání vody, kykyryký, kokodák, ťukání kladívkem, būůů, déšť. Jak se pohybují?
- *Když řeknu slovo, ve kterém slyšíš hlásku **š**, zamávej šátečkem: **šátek, slepička, kohoutek, semínko, švadlenka, kravička, švec, travička, studánka, mráček, déšť**.
- *Vytvořte si ze skořápek z vyfouknutých vajíček kohoutka a slepičku. Ocas a hřebínek nalepte z peří nebo z papíru, detaily dokreslete fixy. Postavte je do nízké papírové trubičky např. z toaletního papíru.
- Tvoření kulis, rekvizit a kostýmů ze šátků. Studánka je ovál utvořený ze šátků, švadlenka šije a v ruce má látku (šátek) švec má zástěru ze šátku a kladívkem zatluče hřebíky do bot, chlívěk pro prasátko ze šátků a nebe s obláčky je rovněž šátkové.
- Hmatem poznávat různé předměty schované pod šátkem.
- Kimova hra na paměť: Pod šátkem máme uloženo několik předmětů. Na chvíli dětem odkryjeme šátek, aby si zapamatovaly, co je pod ním schováno nebo jak jsou předměty uspořádány. Poté provedeme změny a úpravy a děti mají poznat, co se změnilo, co ubylo, co přibýlo.

Grafomotorika:

„Kreslení“ šátkem se šátkem:

1. Takhle mávám sluníčku,
2. takhle vítám babičku.
3. Takhle míchám kašičku
v puntikátém rendličku.
4. Takhle skáču, když jsem bos,
5. takhle zase zobe kos.
6. Takhle vlnky klidně plynou,
7. když se zlobí, tak se zvednou.
8. Svou maminku mám moc rád,
proto chci jí srdce dát.

*

- *Počet, tvar, barva, velikost: Určování počtu, barev a tvarů šátků, porovnávání velikosti šátků, řazení šátků podle zadané kategorie (od největšího po nejmenší, od nejsvětější barvy po nejtmavší, seskupování po dvou, třech, podle barev, podle tvaru, také cvičit pojmy: hned před, hned za... apod.)
- *Skládání různých tvarů ze šátků nejprve volně, později podle vzoru a podle pokynů: trojúhelník, obdélník, čtverec, malý čtverec v ploše, na stole, na podlaze i v prostoru.
- Tvořit velký a malý tvar, větší a menší tvar šátkem tvořit geometrické obrazce podle předkresleného vzoru celou plochou i v obrysech.
- Kolik se nás vejde na šátek? Na který nejvíce a na který nejméně.
- Se šátkem máváme pravou rukou, levou rukou, oběma rukama. Zvedáme jej nahoru, dolů, vlevo, nahoru, dolů, vpravo, nahoru, dolů (zvedat šátek různými směry a pojmenovávat)
- Postav se na šátek doprostřed, do levého dolního rohu, do pravého horního rohu
- Pokládat nebo odebírat ze šátku předměty (geometrické tvary) dle diktátu nebo libovolně, ale pojmenovávat
- Kreslení obrázku skupinou dětí nejen na podlaze, ale i ve volném prostoru
- Psaní svého jména šátkem

- Uvolňování svalů a kloubů (rameno, loket, zápěstí) špetka: Pohybem šátku „kreslíme“ ve vzduchu kruhy, oblouky dolní i horní, ležatou osmičku, svislé čáry (pohyb nahoru i dolu), vertikální a horizontální vlny. Vhodné doprovodit rytmem říkanek a písniček.

Špetka - držíme šátek špetkou za jeho cíp, pouštíme šátek na zem, ale zároveň hned chytáme.

- Šátek držíme jako psací náčiní – špetkou. Mezi prsty protahujeme šátek (jakoby nám z rukou někdo vytahoval pero) a stále udržujeme špetkový úchop. Později můžeme totéž opakovat s psacím náčiním (upevnění správného úchopu psacího náčiní).

Taneční hry:

- písnička „Mám šáteček, mám“ Jeden účastník chodí se šátkem po kruhu, drží v ruce šátek a točí s ním. Ostatní stojí v kruhu a zpívají s ním.

*Mám šáteček, mám, komu já ho dám?
Tomu, kdo mi nejmilejší, tomu já ho dám.*

- Když dozpívá, postaví se před toho, koho má rád, a předá mu šátek. Hra se opakuje.
- Honička ocásková - Vybrané dítě je kočka, která honí ostatní myši. Myšky mají ocásky ze šátků a kočka jim je bere, která myš je bez ocásku jde si sednout na určené místo.

Představitivost a improvizace

- Co vše mohu udělat šátkem? K čemu ho lze využít? – říci a zároveň znázornit pantomimou: myji okna, auto, prostírám na stůl, máchám šátek a ždím ho...
- Slepá bába, obvaz - ošetřujeme zavazujeme poraněnou ruku, nohu apod.
- Šátek jako opona, ubrus, přístřeší aj.
- Kouzla: ruka je schovaná pod šátkem - šátek je nejprve zmuchlaný v hrsti dospělého. Prsty ve špetce vytahují děti cípy šátku, dokud nevznikne nějaké zvířátko, květina apod.

Loutky ze šátků.

„Kreslení“ se šátkem.

Zkušenosti s realizací:

Je dobré dětem předem připomenout pohádku o kohoutkovi a slepičce a další pohádkové příběhy, v nichž hraje roli šátek.

Některé hry jsou náročnější (označené), proto jsou vhodné spíše pro starší děti, i když se dá využít výběrově pro mladší skupinu (3-4 roky).*

Projekt se mi osvědčilo rozložit na celý týden, některé hry se protáhnou. Je dobré rozdělit děti na menší skupiny a věnovat se hře kratší dobu každý den. Nesmělé děti tak mají možnost si nabízenou činnost prohlédnout a nemít z ní obavy např. hmatové cvičení, slepá bába, Kimova hra na paměť.

Zdroje:

Doležalová, J. (2010). *Rozvoj grafomotoriky v projektech*. Praha: Portál.